

Piatok 1. 7. 2016 Hulunbuir

Včera večer na mňa nejako doľahla únava z celodenného balenia a konca školského roku. Okrem toho sa Arlie zobudil o polnoci, lebo ho trápil zapchatý nos. Keď ma Slávi o pol štvrtej ráno budil, bola som ako mátoha. O 20 minút sme už sedeli u Zhana v aute a smerovali na letisko do Shenzhenu. Let z Guangzhou bol zrušený. Asi po pol hodine som si uvedomila, že som zabudla nosičku pre Gwen. Ups, najdôležitejšia vec... Začala som chystať náhradné plány:

- 1 – kúpim šatku a budem ju uväzovať (veď na mongolských pastvinách musia tiež tak nosiť deti),
- 2 – ak nenájdem šatku, skúsím uterák,
- 3 – s veľkým šťastím sa mi podarí nájsť nosičku na chrbát.

Na letisku prešlo všetko hladko. Len sa mi nepozdávalo, prečo trvá let tak dlho. Zistila som. Prestupujeme v Harbine. Bol to dlhý čas, pretože Milla s Arlanom mali hašterivú náladu a Gwen sa rozhodla si nepospať...

Bola som nedočkavá. Chcela som čo najskôr vidieť ako Vnútorne Mongolsko vyzerá. A z okna lietadla vyzeralo naozaj všetko zelené. Svetlejšia farba bola na pastvinách a tmavšia v lesoch. Aj keď som bola unavená, ten pohľad ma naštartoval.

Na letisku pri hlavnom meste Hulunbuir nás čakal vodič, ktorého som našla s dobrým odporúčaním na Tripadvisor.com. Spoznal nás hneď, však sme aj boli jediní cudzinci... Vonku pofukovalo. Blankytná obloha nám osvietila moderný Hulunbuir, nachádzajúci sa 80 km od ruských hraníc. Čakala som malé mesto, no, tu sa pred nami čneli samé moderné, nové budovy, či už dokončené, alebo v rozostavanom stave. Aj keď pôsobil čisto, do zelených pastvín mi nejako nesesedl. Chen nás vzal do hotela v centre mesta. Spreádzala ho manželka, čo veľa rozprávala. Ako som neskôr zistila, aj Chen rozpráva veľa. Poprosila som ich o pomoc s hľadaním nosičky. Po hodine som s radosťou niesla jednu domov. Chenova manželka behala so mnou po obchodoch, a keď sme jednu vhodnú našli, zjedнала mi cenu. V podstate predajca ani nemal šancu, prevancovala ho výčitkami, že chce zarobiť na cudzincoch a vopchala mu stovku do rúk. Už som to pár krát videla. Číňanci sú vyjednávači a nedajú sa odbyť.

Večer sme sa vybrali do ulice so stánkami s jedlom. Niektorí miestni videli bielych asi prvýkrát, tak sa správa o nás šírila rýchlo a bola ďaleko pred nami. Nakoniec sme boli väčšou atrakciou ako tancujúce babky v kostýmoch na námestí.

Sobota 2.7. Nekonečné pastviny

Gwen dnes vstáva o 5. Ako na potvoru po noci, kedy sa Arlie necítil dobre, lebo je prechladnutý. Nevadí. Pozbierame sa a s vidinou dobrodružstva, čo nás dnes čaká sa odšuchcem do jedálne. Vyzerá ako školská, ešte aj jedlo je servírované na plechových táckach. Cestovina, pikantná zelenina, parená buchta bez chuti a vajíčko. Všetci sú nespokojní. Tuším, že to nebude jednoduchý deň. Keď sú bruchá prázdné.....

Naša prvá zastávka je pri budhistickom chráme v protinacistickom komplexe. Vplyv Ruska, predpokladám, pretože Číňania asi netušia, čo znamená slovo fašista. Za chrámom sa začínajú ťahať mierne kopce s trávnatým porastom. Pastviny. Tie okolo Hulunbuiru sú tretie najväčšie na svete, majú cez 100 tis árov² a ponúkajú cez 1000 druhov pastvín v závislosti od typov trávy. Pripadá im prívlastok najmenej dotknuté znečistením, aj keď ma prekvapil Chen, čo po odbalení plastových fliaš, nechal plastový obal padnúť na zem, aby ho vietor odviehol dolu kopcom.... Bez

mihnutia oka.

Sezóna pasenia trvá 5 mesiacov, potom nasleduje zima. Krutá, tuhá, kedy sú zvieratá držané pod strechou, v blízkosti miest, aby v teplote -30 stupňov nepomrzli. Počas obdobia pasenia sa miestni presúvajú spolu so zvieratami a jurtou alebo ger – v mongolskom jazyku. Voľakedy sa pastier preháňal na koni, dnes je bežné vidieť motorky alebo pri veľkých vzdialenostiach vrtuľníky.

Ako sa dostávame hlbšie do pastvín, pribúdajú bielo-modré jurty. Mongoli si najviac vážia slobodu. Modrá je symbolom oblohy a biela slobodných oblakov. Taká je aj duša mongola. Ukazujú ju aj na národnej zástave: oheň, slnko a mesiac.

Pôvodným náboženstvom bol šamanizmus, založený na prírodných silách, ktoré si chceli uctievaním nakloniť.

Pri jednej dedinke, okolo ktorej sa predvádzajú jazdci na koňoch, sa zastavíme.

Atmosféra je príjemná, iba hudba znie tak hlasno, že máme potrebu sa vzdialiť od krásne oblečenej speváčky a radšej si ísť sadnúť na trávu pri riek, akoby vrezanú do zeme. Pripomína mi vlniaceho sa hada. Tato sa necíti dobre. Je tu veľa čínskych turistov, radšej chce ísť inde. Na ďalšom mieste nás vítajú štamprlíkom. Vyjdeme na miesto modlitby – obao, čo predstavuje väčšinou strom na kopci obviazaný červenými šatkami. Teplo a hlad nás zaženú do reštaurácie, kde sa za pár minút začína tradičné vystúpenie. Z hrdlového spevu, mi až stoja vlasy hore dupkom. Je tak hlboké....a magické zároveň. Ako sa dozvedám, vyučuje sa v škole. Nie je to rodinná tradícia, ako som predpokladala. Vybrať jedlo nie je jednoduché. Jedálny lístok je celý v čínštine, ale veľmi si nepomôžem, lebo názvy ani spôsob prípravy mi nič nehovorí. S nejakým kurat'om Kung pao tu nepochodím. Pomáha mi Chen, ale ten toľko rozpráva, že sa strácam a v podstate jeho mongolskému prízvuku tiež veľmi nerozumiem. Tak sa necháme prekvapiť. Ryža, jahňacina so zeleninou a štipľavá zelenina nakoniec ujdú.

Miesto sa nám páči, tak by sme tu chceli ostať spať v jurte. 600 ¥ bez WC a kúpeľky. Nie, ideme ďalej. „Určite nájdeme niečo lepšie,“ dodáva tato. Radšej sa vydáme na blízky kopec, odkiaľ je dych vyrážajúci

pohľad do zelených diaľav. Pri vystúpení z auta zistíme, že Arlan kameňom doškriabal slnečnú fóliu na okne. Obhajuje sa tým, že sa mu páčilo, ako sa cez škáry nádherne trbliece slnko. Volá nás si to pozrieť... takže mu tato ušetrí riadny výprask...aj keď vidím, ako veľmi sa musí ovládať.

Z kopca vidíme neďalekú skupinku bielo-modrých jurt. „To by bolo miesto na prespanie,“ dodáva tato zasnene. Majitelia zvierat nevlastnia pôdu, na ktorej sa zvieratá pasú, alebo kde si postavajú jurty. Patrí štátu, veď sme stále v komunistickej Číne. Za jej využívanie, však, musia platiť. A tak sa

dostávame k jurtám, čo sú úplne nové. Moderné. Na zemi sú obložené krásnou dlažbou, vybavené kompletnou kúpeľňou a paplóny ešte voňajú novotou. 680¥ na noc s raňajkami. Berieme. A rovno

ukladáme uplakaného Arlieho do postele. Milla ide medzitým chytať žaby k rieke, kde ich potom nájdeme a zvyšok dňa sa hráme pri vode a na pastvinách. Páčia sa mi miestne šaty. Keď ich však oblečieme, zalieva ma pot. Je v nich teplo. Milla je užasnutá, chce si ich nechať.

S blížiacim sa západom slnka za začína príjemne ochladzovať a treba objednať večeru. Chceli by sme kura, ale to čo donesú nás iba vytočí. Koža a kosti plávajúce v sójovej omáčke.... za 20 Euro. Tato sa napchá ryžov a ja si pri stole trochu porevem, lebo ma frustruje rozdielnosť. Aj keď sa snažím nájsť niečo jedlé, vždy to vyzerá inak, ako si predstavím, keď mi to opisujú. Okrem toho Chen veľa rozpráva a často ho musím prosiť, aby mi vec zopakoval, lebo som nerozumela. Zopakuje to ešte rýchlejšie, len na koniec

pridá: „*Ni ming bai ma? (rozumela si?)*“ Zo sústredenia som unavená ako kôň. A tato je tiež nervózny. Viem, že keď sa dobre nenaje, nie je s ním moc sranda. Veľmi blbá kombinácia....

Vidím, že aj miestni nie sú zvyknutí na cudzincov a jednajú s nami ako s Číňanami. Hrubo, s potrebou sa hádať a vyjednávať. Ešteže ma upokojí západ slnka. Zo severu sa medzi kopčky ťahá biela mystická hmla a ja si uvedomujem, že ten, kto sa tu narodil a zažil život tu, asi už ani nechce odísť. O pol noci si ideme pozrieť oblohu. Je plná hviezd. Keďže sme na rovnakej úrovni ako na Slovensku, vidíme Veľký voz a ostatné známe konštalácie. Gwenael sa budí tiež, má zapchatý nos.

Nedeľa 3.7. Erguna – rodisko Džingis khana

Ráno nás budia ovce, čo si to miera k rieke, je ich toľko, že sa nedajú zrátať. Ideme za nimi. Je len 6 hodín a do raňajok ešte kopec času, tak chytáme žaby. Decká im robia bazén. Na raňajky nás pošlú do špinavej jurty, kde sú na stole ešte nedojedené tanieri z predchádzajúceho večera. Stará Mongolka donesie vajíčka a parené chleby. Nejakto sa napakujeme a odchádzame. Bez pozdravu alebo rozlúčenia. To sa tu nerobí.

Chen nás berie na prašnú cestu cez pastviny. Po pár minútach sme vyhrkaní. Scenéria však stojí za to. Tato si vybehne jeden kopec, kým sa ja s deťmi zatiaľ dívame na kone a hráme skrývačku. Pokračujeme ďalej. Miestami brodíme aj potoky. Pred obedom sa dostávame na asfaltovú cestu. Nie je nejako kvalitná, ale aspoň toľko netrasie. V maličknej dedinke si kúpime zmrzlinu a miestne babky so šatkami mi prídu ako u nás alebo v Rusku. Iba majú šikmé oči. Na obed sa zastavujeme v motoreste pri ceste. Chen ma zavedie do kuchyne, kde si mám vybrať kus surovej baraniny na obed. Vedúca ich chytá

rukou a každý kus mi pchá pred nos. K tomu vyberám nudle. Tato zbadá rajčiny, tak vedúcu poprosím, aby nám ich nakrájali. „Čisté, bez ničoho,“ poviem a ona na mňa vyvalí oči. Za pár minút ich donesie husto posypané kryštálovým cukrom. Deti jasajú a tata ide šľak trafiť. Tak mu cukor zoškrabávam vydličkou. Najprv prinesú rezancovú polievku v baraňom vývare a hneď na to uvarenú paraninu. Je gumenná a treba si ju odkrajsť malým nožíkom od kosti. Slávi vyzerá spokojne. Po dlhej dobe mäso, síce bez chuti, ale mäso.

Pokračujeme s plnými bruchami. Cesty sa prerábajú a hrká nás to neustále. Keď poobedie dorazíme do čínsko-rusko-mongolského mesta Erguna, rodisko zjednotiteľa Mongolov, sme radi, že sa dnes už nikam nejde. Mesto má zvláštnu atmosféru. Všade vidno hotely ruského typu s cimburličkami, na spôsob ruského zimného paláca. Arliemu sa páčia.

Uprostred mesta je veľká socha Džingis Khana. Ako to vlastne s Mongolmi bolo?

Neustále sa vedie debata o ich pôvode. Jedna z teórií hovorí, že Mongoli, je skupina nomádskych kmeňov obývajúcich časť ruských stepí, súčasného Mongolska a Vnútornej Mongólie. Avšak veľmi dávno to bola skôr skupina rôznych kmeňov, čo sa zmiešala medzi sebou ako aj s Turkmickými kmeňmi (Turci) a tvorili takzvaných Húnov. Turci obývali skôr západ Euroázijských stepí, kým Mongoli východnú časť. Taktiež sa používa výraz Tatár – čo je človek patriaci do konfederácie Mongolských kmeňov na Mongolskej náhornej plošine. Zmienka o Tatárskej konfederácii pochádza z 8. storočia. V tomto období ich Číňania nazvali Shiweji. Kmene medzi sebou bojovali, aj napriek tomu, že žili v konfederácii.

V roku 1206 ich nakoniec silou zjednotil Džingis khan - Veľký vládca – vlastným menom Temujin. Jeho ríša dosahovala neskutočné rozmery. Na juhu po čínsky múr, na západ strednú Áziu. V 1215 preniká cez Čínsky múr a podmaňuje si sever krajiny s Pekingom. Potom nasleduje západ, kde sa dostáva až ku Kaukazu a Kaspickému moru. Hlavnou psychologickou zbraňou je vernosť a strach. Asi ani netreba spomínať schopnosť jazdy na koni a ovládanie strelby z luku. Po jeho smrti sa krajina rozdelí na 7 častí. V každú z nich spravuje jeden z jeho synov..

Dostávajú sa až na riekou Volgu, kde si zakladajú hlavné mesto Sarai Berke (Volgograd) a prijímajú islam ako hlavné náboženstvo. Všade používajú rovnakú taktiku. Zastrážiť, dostať sa do mesta, vyplieniť a pokračovať ďalej. Výpravy dostali názov zlatá horda, podľa zlatého stanu, v ktorom sprespával Batu khan. Rozkaz znie, podmaniť si islamskú centrálnu Áziu.

Je to za vlády jeho vnuka Kublaia, kedy nadobudne ríša neskutočné rozmery. Tomu sa podarí si podmaniť časť Číny, ale nie ako barbar, menuje sa za nového čínskeho cisára a zakladá novú dynastiu Yuan. Je vládcom Mongolskej ríše, Manchurie, Kórey, Tibetu. V snahe dostať sa k Čiernemu moru, je k ríši pripojená za cenu veľkých strát na životoch Perzia a Mezopotámia, kde je zmasakrovaných 800 tisíc miestnych vojakov a civilistov. Vládca sa stretáva i s Marcom Polom, ktorý do Európy prináša popis čínskeho administratívneho systému adoptovaného do celej Mongolskej ríše. Prekvitá obchod vďaka Hodvábanej ceste, ktorá spadá pod moc Mongolov. Na konci 14. storočia sa Mongoli upokojujú a vracajú sa späť k nomáckemu spôsobu života.

Mongoli, unavení z rabovania, chcú pokoj. Avšak, v oblasti dnešného Uzbekistanu žije Timur, chagatajský Turk, ktorý chce obnoviť slávu Džingischana. Podmaní si Otomanských Turkov na západe a na východe chce znovu pristihnúť kridelká Číňancom. Ochorie a v roku 1405 zomiera. Končí sa éra slávy Mongolov. Moc v Číne preberá nová Ming dynastia a potomkovia Kublaia sa sťahujú do Mongolska.

Náš hotel je bokom, nenápadný a má 4 veľké postele. Tešíme sa.

Trochu si oddýchneme o potom vyrážame do neďalekej Genhe – močarískam. Keď po ani nie 5-minútovej

jazde zastavujeme na parkovisku za sídliskom, som prekvapená. Kúpime lístky a začneme stúpať do mierneho kopca. Sme jediní. Číňanci sa nechávajú hore vyviešť autobusmi. „Typický čínsky turizmus. Sú leniví, ani kúsok pešo...“ sťažuje sa Slávi.

Asi po 2 kilometroch prideme na okraj ohradenej priepasti s nadmorskou výškou 720 m. Pod nami sa rozprestiera zelená lesnatá plocha popretkávaná trblietajúcou sa riekou. Veľa sa tu toho nedá, všetko je ohradené. Trochu sa pomotáme po stánkoch a ideme naspäť pešo. Milla si kúpila tradičné šaty a Shrimpie sa hrá na zlého hada spolu

s gumenným, čo sme mu kúpili. Pôvodne si vybral drahý kameň červenej farby.. Jeho cena sa viazala na váhu a vyšplhala sa na úctihodných 780 ¥, čo je 110 euro.

Na hoteli si dáme melón a inštantnú polievku, dnes nemám chuť experimentovať v reštaurácii....

Pondelok 4.7. Čínsky turizmus

35 stupňov tu a v Taishane je rozdielnych. Chýbajúca vlhkosť mi vysušila nos a pery. Vyzbrojili sme sa zásobami vody a vyrazili na sever. Ale aj napriek fungujúcej klíme bolo v aute príliš teplo. Po hodine sme zastali, aby sme nechali deti sa vyhrať pri miernom vetríku. Ráz krajiny sa mení, pribúdajú stromy a sem-tam i pole repky olejky. Pripomína mi to stredné a východné Slovensko. Asi takto vyzerali pred vypálením pastviny. Dedín je málo. Keď prechádzame jednou, tak si uvedomím, ako škaredo pôsobí moderná doba na krajinu. Za tradičnou dedinou s prízemnými domami a záhradami okolo, čo sú okydané hnojom, sa stavia nový obytný komplex výškových budov. Ako päť na oko.

V ďalšej dedinke zastavujeme. Enhe – rusko-mongolské dedinka s drevenicami. V roku 2007 bola vyhlásená za jednu z najkrajších dediniek Číny a odvtedy sem prúdia stovky a stovky turistov. Dedina sa prispôsobila a každý dom ponúka nocľah a jedlo. Na uliciach stojí kopec stánkov a tradičnými výrobkami ako sušené čučoriedky, huby, tvrdý alkohol, matriošky a ruské čokolády s dievčatkom v šatke na obale. Takú si pamätám ešte z detstva.

Zaparkujeme pri potoku a necháme deti na polhodinu vyhrať sa. Čínski turisti najprv pozerajú a potom sa húfne čľapocú vo vode. Je

čas obeda, ale radšej si prenajmeme šľapacie bicyklo-auto a prejdeme sa po dedine. Nejaké čínske znaky na drevenice nesedia. Pokračujem v ryžovej diéte. K tomu mäso, baranina, tato chce opekané. Prinesú však niečo, čo vyzerá ako vysmázané a ešte aj riadne výrazne okorenené. Snažím sa usmievať, ale ani mne až tak veľmi nechutí, pretože ho treba dlho žuvať.

S Chenom sa dohodujeme na ďalší program, chceli by sme vidieť niečo, čo nevyzerá tak umelo a dá sa tam aj chodiť. Má plán, veľmi zaujímavý plán a tvrdí, že je to bomba. Cesta vedie na sever. Asi po pol hodine zastavujeme pri ceste na parkovisku, kde stoja pár turistických autobusov. Pri okienku sa dozvedám, že je tu chránené územie brezových lesov a v Lesoparku sú atrakcie pre deti a aj zvieratá s výhľadom na rieku, kde by sa dalo zísť. Haweir. Som sklamaná, znova turistika na čínsky spôsob, kedy musíme ísť po drevenom chodníku cez malú časť lesa. Sem tam je hojdačka, strielanie lukom a preliezačky z dreva. Asi po 10 minútach narazíme na 2 zúbožené vlky v klietkach a po 5 minútach na drevenú výhľadovňu na rieku v doline. Jasne, že sa k nej nedá zísť. Okrem toho odvšadiaľ hrá čínska hudba. Prečo musia aj do lesa dať reproduktory? Chcela by som počuť šumenie lesa...

Keď sa vrátíme k autu, poprosíme Chena, aby nás vysadil pri prvom potoku, čo budeme križovať. Zoberieme deti a ideme sa na hodinu vyhrať. Je to tá istá riečka, čo sme videli z výhľadovne. Podľa prospektov to má byť jedna z najčistejších v Číne.... skúsím si nevšimnúť olejové škvrny a usadeniny niečoho čo sa dá ťažko identifikovať. Ale deti majú zábavu. S touto sa na seba smutne pozrieme. Pôvodne chcel ísť opačným smerom do dedinky v lese, kde ešte žijú chovatelia losov.... Chen ho presvedčil, že toto bude lepšie...

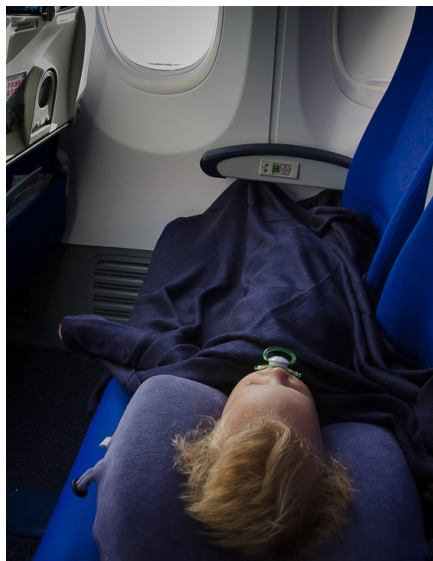
Vraciame sa do hotela v Ergune. Po ceste späť sa zastaví v obchode a kúpi deťom hračky. Celý večer sa prehráme. Deti sa napchávajú farebnými cukríkmi v posteli. Vidím pár farebných škvŕn a žienim ich von.

Utorok 5.7. Ako som na hoteli prala obliečky

Pri odubytovaní z hotela hlási upratovačka špinavé postele. Chcú, aby sme ich zaplatili. Odmietame, veď ich môžu vyprať a farba po cukríkoch predsa ide dolu. Povedia, že môžeme počkať, kým sa vyperie.... Tak sa nahnevám a idem ich vyprať sama. Chvíľu to trvá, lebo po ruke nemám žiaden prací prášok, ale postupne škvrny miznú. Zároveň sa škerím, lebo si uvedomujem, že používam gramatický zvrät, čo som sa naučila na poslednej hodine čínštiny: „Som schopná to vyprať, nie som schopná to vyprať. (xi de liao, xi bu liao.)“ Po 10 minútach

som hotová, s úsmevom odovzdám prádlo chyžnej a odchádzame.

Vyrážame späť do Hulunbuiru. Nikde sa nezastavujeme. Vonku je 37 stupňov. Zaparkujeme rovno pred McDonald's a tato zbaští 2 porcie veľkých hranoliek a nugetiek. Trochu sa pomotáme po nákupnom stredisku a potom ideme na letisko. S Chenom sa rozlúčime objatím. Slavi posledné 2 dni mlčal, bol na neho nahneváný, lebo sa mu nepáčilo, kam nás zobral...ale Chen si z toho asi ťažkú hlavu nerobil.

Let má mierne meškanie a hneď po vzlietnutí Gwen zalomí. Vystupujeme v podvečernom hlavnom meste Vnútorneho Mongolska Hohhot-e Modré mesto, ktoré má toľko obyvateľov ako polka Slovenska. Taxi nás zavezie do centra, kde je Guesthouse Anda. Ubytovňa, kde hovoria anglicky a kde sa väčšinou koncentrujú zahraniční backpackeri. Dostaneme tesnú izbu s 3 poschodovými posteľami. Po 2-hodinovom rozhovore so zamestnankyňou, ktorá na to, že je Číňanka má salám-párky prístup, sa rozhodneme pre 2-dňovú výpravu do púšte. Ráno nám treba kúpiť zásoby jedla pre deti.

Streda 6.7. Púšť' Kubuqi Resonant Sand Gorge

Tato ráno skočil do obchodu kúpiť ovocie, kakao, instantné polievku a sladkosti. O 10 sadáme do minibusu, kde už čakajú 3 mladí Francúzi a jeden švajčiarsko-filipínsky pár v našom veku. Milla hneď poškuľuje po kučeravej Francúzke. Po 10 minútach sedí uprostred nich a do hodiny im prezradí všetky rodinné detaily. Gweni sa baví s gumennými hadmi, ktoré pchá do prázdnych plastových fľaš. A Arlie rieši hlavolami na tablete. Na obed sa zastavujeme popri diaľnici, ktorá má až 4 pruhy a je vo výbornom stave. Po 3 hodinách sa dostávame na okraj púšte. Ešte pred rampou je nasadená v pieskovej pôde kukurica. Obuli sme si vysoké pieskové chrániče na nohy a nasadli na niečo, čo sa podobalo na tank, len mali otvorenú strechu. Videla som na Arlanovej tvári nadšenie: „Wooooow,“ nevedel sa nadýchnuť.

Slnko páliło a piesok štipal v očiach. Jazda dunami bola adrenalínová a bolo sa treba držať. Keď sme dorazili na miesto kempu, trochu ma prekvapili prázdne fľaše, čo si niekto neodniesol,

ale rýchlo sme si miestečko vyčistili a tato sa hneď pustil do stavby stanov.

Po práci nasledovalo sladké blázenie sa v dunách. Najprv opatrné a potom divoké. Skákanie, gúľanie sa, šmýkanie. Vypili sme najmenej 4 litre vody behom 2 hodín. Slnko nám neprekážalo, iba piesok, čo vietor fúkal do očí. Gweni má po chvíľke vďaka sopľu pieskové fúzy.

Naši mongolskí sprievodcovia nám na večeru pripravili tradičnú polievku. Plávali v nej kúsky kuraciny, nudle, morské riasy a nejaké mäsovo-vaječné guľky. K tomu podávali chlebové placky, čo

chutili ako z lístkového cesta. Veľmi chutné. Dokonca som si dala za pohár piva. Gweni zalomila v stane a my sme išli po tme, vybavení čelovkami hľadať suché drevo na táborák. Arlie sa ma držal ako kliešť. Púšť má miestami iba piesok a inde prízemnú krovinatú porast.

Teraz sedíme pri ohni a Nero s Blue spievajú tradičné piesne o láske a pastvinách. Teplota klesá na príjemných 20 stupňov. Deťom opečiem toustový chlieb a Arlie mi zaspí na kolenách. Keď oheň dohorí, objavia sa nad nami hviezdy. Veľa hviezd. Som unavená. Rozdelíme sa do stanov na dievčatá a chlapcov.

Štvrtok 7.7. Ide ťava Kubuqi....

Ráno ešte pred 6 počujem Shrimpieho nadšený hlások. Ale nevystřím ani nos. Baby ešte spia. Pred 7 mi Gwen pchá prázdnu fľašu do nosa a kričí: „*Mami, drink.*“ Uvedomujem si smrad. Pokakala sa, ale tvrdí, že nie. Pred raňajkami ešte tato vyzve statného 120-kilového Blue na tradičný mongolský zápas. Podarí sa mu ho zložiť. Nevie, či fyzickou silou, alebo ho oslabil neustálym chichotáním.

Po raňajkách prichádza pastier s ťavami. Gwen mám na chrbte, Milla je s Nerom a Arlieho zoberie Blue. Sú na čele karavany. Spolu sú dobre ťažké, chúd'á ťava. Tato berie foťák a cestu z púšte chce absolvovať po svojich, aby mohol fotiť.

Postupujeme pomaly. Ťavy že vraj nikdy nebehajú...nevie. Deťom sa jazda páči, aj keď si myslím, že ich po chvíľke bolí zadok minimálne tak, ako mňa. Tak na hodvábnu cestu na ťavách by ma nik nenahovoril. Iba ak by mi na ňu namontovali nejaký mäkký vankúš. Závidím Slavimu, ktorý sa prediera pieskom.

Keď uvidíme náš tank, som rada. Predsa som sa nenarodila v sedle ako Mongol. Po ceste autobusom zastavujeme v budhistickom kláštore Mei dai zhao. A tu, za múrmi objavujem nový príbeh.

V 16. storočí bol stav Mongolov biedny. Tu z prachu povstáva 17. potomok Džingischana Alatan Khan. Chce znovu vybudovať ríšu a na to použije nové náboženstvo. Mongoli boli síce výborní vojenský strategovia, ale po dobytí krajiny väčšinou preberali ako náboženstvo, tak aj kultúru. Alatan pozýva v poradí 3. hlavného Tibetského Budhistického mnícha. Počúva ho a potom mu povie: „*Majstre, tvoja múdrosť je ako oceán.*“ Tomu sa to zapáči a spýta sa ho, či si

môže zmeniť meno. A tak sa stáva, že hlavný mních má nové meno Dalai – múdrosť ako oceán, lama – guru, učiteľ. 4. dalailámom sa stáva Alatanov pravnuke.

Alatan preberá prísnu žltú sektu tibeckého budhizmu, ktorý je premiešaný so šamanizmom a prichádza k rýchlemu konvertovaniu a následne zjednoteniu Mongolov. V 1575 vystaví Meidai zhao chrám, ktorý má okrem toho aj obytné paláce a administratívne budovy. Hore na kopci nad komplexom je jeho hrobka. Avšak zašlá sláva sa už nedá navrátiť.

Pri východe je kopec starčekov predávajúcich šťavnaté slivky a marhule. Kilo sme zjedli takmer na počkanie. Vraciame sa do Andy, kde je veľa mladých ľudí. Všetci na nás pozerajú, teda skôr na deti. Asi sme tu najstarší. Uvedomujem si, že ostatní sú od nás o 10 rokov mladší. Ako to, že čas tak letí? Dostaneme druhú izbu, ktorú máme zdieľať s nejakou dievčinou. Slavo nesúhlasí a okamžite vybavuje jej presun. Chytro sa osprchujeme v špinavej spoločnej kúpeľke. Snažím sa deťom vymyť všetok piesok z vlasov a potom hor sa na pizzu. Zaslúžime si ju.

Tato ešte vybehne na masáž. Po ranajšom zápasení nevie otočiť krk doľava...

Piatok 8.7. Hohhot

Sťahujeme sa do Holiday inn. Na posledné 2 noci si doprajeme trochu vyšší štandard. Nachádza sa na širokej obchodnej ulici vedľa moslimskej časti. Islam prišiel od západnej strany ríše a rýchlo sa udomácnil.

Po Alatanovej smrti bolo v 17. storočí Mongosko pripojené k Manchurii – kráľovstvo nachádzajúce sa za Čínskym múrom, ale stále patriace do Číny. Vládnucou dynastiou Číny bola mančurská dynastia Qing. Platili tvrdé pravidlá, kedy sa za múr nesmela vystáhnovať žiadna čínska rodina, a naopak do Číny nesmela prísť žiadna mongolská. Pravidlá sa ale porušovali a číňanci prúdili za múr. Hnala ich vidina bohatstva. A tak teraz Mongoli tvoria iba 15 percent z celkovej populácie Vnútrošného Mongolska.

V roku 1911 vyhlasuje Mongolsko nezávislosť od Číny, ale bolo to až v 1921, kedy prebehla skutočná mongolská revolúcia v snahe o medzinárodné uznanie. Rusko sa chopilo príležitosti a Mongolsko sa stalo satelitným štátom. Medzinárodné uznanie sa dostalo krajine až v roku 1945, ale Čína sa svojho vazala

nevzdala tak ľahko, časť Mongolska pod pohorím Altai a púšťou Gobi si nechala s názvom „Vnútrošné Mongolsko“, ktoré je od 1947 autonómnou oblasťou. Autonómia – ekonomická a politická je samozrejme limitovaná. Predseda autonómnej časti musí byť z minority, čo je v tomto prípade Mongol a je neustále kontrolovaný Komunistickou stranou.

Na izbe nachádzame nádherné prospekty z miesta, čo sa vola Zátoka starej kravy. Podľa iskričiek v Slavomírových očiach viem, čo nasleduje. Iba potrebujem vedieť, koľko je ochotný za výlet dať a idem na recepciu zisťovať detaily. Asi po 30 minútovom dohadovaní, mi hotel nájde šoféra. Som na seba hrdá. Všetko bolo v Čínštine. Takže plán na zajtra pripravený. Dnes si oddýchneme prechádzkou po pamiatkach mesta.

Pred obedom necháme deti vyšantiť v blízkom parku. Je tam kopec kolotočov, skákacích hradov a detské ihriská. S prekvapením zisťujeme, že za všetko treba platiť. A to dosť drahé. Keď deti po obede zaľahnú na hotelovej izbe, idem sa vyvetrať. Potrebujem si od nich oddýchnuť. Som rada, že tato trávi kopec času s Arlanom. Potrebuje to.

Bežný život je s ním omnoho jednoduchší, keď má pozornosť a istotu. Pri cestovaní je neistý a blízkosť mu dáva pevnú zem pod nohy. Oddýchnutá sa vraciam na izbu.

Vyrážame na prieskum okolia. Asi po pol hodine chôdze, kedy sa deti sťažujú, že ich to nebaví, prideme k chrámu, kde je zachovaná časť pôvodného Cideng chrámu vo forme pagody. Volá sa Biela pagoda a je

vystavaná v indickom štýle premiešaná mongolskými nápismi. Nie je to ani živé duše, tak sa deti hrajú v obrovskej kadi s vodou, kde plávajú farebné rybičky.

Odtiaľ pokračujeme do chrámového budhistického komplexu Xilitu zhao z roku 1585. Všetky budovy sú nádherne farebné a vyzdobené. Na nádvorí si sadneme a necháme deti vyhrať s vodou na polievanie stromov. Gweni behá s bublifukom a po chvíli sa začne hrať s miestnym chlapčekom v lavóri. Spolu vylievajú vodu. Milla zbiera pierka a Arlie našiel pár

dážďoviek, ktoré ukazuje okoloidúcim turistom. Sú mokří, špinaví, ale šťastní. Sem-tam na nich mrkli mnísi, čo odtrhli zrak od mobilov.

Cesta domov vedie popri obrovskej bielej mešite, pred ktorou stojí nadrozmerná Aladinová lampa. Už len džin chýba☺ V úzkej uličke objavujeme fotiaci sa svadobný pár. Vyzerá, akoby im vôbec nevadilo, že sa na nich díva toľko očí. Užívajú si to. Ak by sme malil viac času, rada sa tu pomotám. V ruke držím chlieb, čo sme jedli na púšti. Je príjemne slaný.

Sobota 9.7. Tam kde sa stretáva Žltá rieka s Čínskym múrom

Po dvoch kávach som toho v noci veľa nenaspala. Ešte o 4 som pozerala na hodinky. Dúfam, že to dospím v aute, čaká nás dlhá cesta. Po skorých raňajkách nastupujeme do 8-miestnej dodávky mladého Wang Wei-a. Je pod mrakom, aspoň nepraží. Deťom som v noci stiahla nové puzzle, anglické slovíčka a striedajú sa každých 20 minút. Wang pustí tatovi akčný film na obrazovke v palubnej doske. Má zvukový systém, ktorý nás s Gwen straší, tak ho musí vypnúť. Asi po 2 hodinách sa ráz krajiny mení. Všade sú hlboké kaňony, akoby tu náhle popukala zem. Netuším, ako sa tu ľudia mohli vedieť pohybovať, veď preliezať kaňony musí byť časovo aj fyzicky náročné.

Pred obedom dorážame do Zátoky starej kravy – Lao niu wan. Obed poriešime v miestnej reštike v kopci. Ako všetky domy tu, aj tento je postavený z časti v stene kopca a na jeho stavbu sú použité bridlocové kamene. V týchto ťažkých podmienkach sa asi drevostavby neujmú. Okolo sú terasovité polička s kukuricou a zemiakmi. Vyberáme si rybu, čo je ulovená v Žltej rieke. 2. najdlhšej rieke Číny a 6. na svete. Má úctyhodných 5464 km a v tejto časti je pomerne neznečistená. Názov Žltá dostala kvôli vysokej sedimentácii, ktorá prináša živočíchom veľa živín. Pri vedľajšom stole sa striedajú Číňanci v speve tradičných piesní. Po každom kole si dajú riadne do nosa.

Zátoka Starej kravy je miestom, kde sa stretáva rieka s Čínskym múrom. Netuším, ako sa Mongolom podarilo pravidelne prechádzať územím. Kaňony sú prudké a hlboké. Voda prístupná iba pár miestach. Gweni zaspáva, tak Slávi berie iba Arlieho s Millou na výlet motorovým člnom. Po hodine sa vracajú takmer uvarení. Medzitým vyšlo pražiacie slnko.

Arlie zaspal a treba vyšliapať nekonečné schody na parkovisko. Sme unavení, pomali sa berieme späť. Sledujem zvyšky obranného múru aj so strážnymi vežami. Živo si viem predstaviť, ako si veže medzi sebou dávali ohňové signály a rýchlo sa vedeli zmobilizovať, aby sa obránili. Čínsky múr sa staval dlho. Pôvodne to bolo mnoho obranných múrov, ktoré sa stavali už v 7. storočí pred Kristom. Ale až za vlády Qin Shi Huang-a sa múr spojil do

obrovského hada. Predpokladaná dĺžka dosahuje úctihodných 21 tisíc kilometrov.

Pri ceste späť sa ešte raz zastavíme pri výhliadkovom bode. Slnko sa pomaly skláňa k horizontu. Máme chuť sa ísť prejsť, tak vezmeme dievčatá a šup dolu cez dedinu na útes, kde je výhliadkový bod. Cesta

je najprv mierna a potom prudko klesá medzi kamenné domy. Pôsobia opusteno. Iba sem-tam zazrieme starých ľudí, čo pracujú buď okolo domu alebo na poliach s kukuricou. Život je tu ťažký. Mladí ľudia odišli za prácou a ostali starí. Cez deň predávajú čo dopestujú na políčkach – pšeno, slnečnicu, mini sušené marhule. Ale aj tak im nemizne úsmev z tváre.

Cesta späť je dlhá. Wang s nami jazdí ako s pokladom. Ale aspoň sme v bezpečí. Ešte posledná noc, kráľovské raňajky zajtra ráno a potom späť domov.

Pastviny, Mongolské tradičné kmene, Erguna, Enhe

Resonant Sand Gorge – púšť Kubaqi

Zátoka Lao niu wan

